

8.6.2012

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajokorttilain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomen Motoristit ry kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavan:

Esitetyillä muutoksilla pyritään tarkentamaan ja yhdenmukaistamaan ajokorttisäännöksiä ja ajokorttimenettelyä ajokorttilain voimaantulon johdosta. Osin jo ilmenneiden ja ennakoitujen käytännön ongelmien ja tulkintavaikkeuksien vuoksi lain selkeyttämistä ja yhdenmukaistamista voidaan pitää hyvänä.

Positiivista esityksessä on myös 84 §:n 1 momentin autokoulun opetushenkilöstölle asetettava vaatimus liikenneopettajaluvan lisäksi myös kelpoisuudesta opetettavan luokan perusteella. Ajokorttilain mukainen liikenneopettajalupa antaisi aina perusvalmiudet B- ja AM-luokkaan, mutta esimerkiksi kuorma-autokoulutusta tai moottoripyöräkoulutusta antavalta vaadittaisiin opetuksessa käytettävän ajoneuvon luokkaa vastaavan ajokortin ohella ao. kouluttajatutkinnon suorittaminen. Moottoripyöräily on aivan eri laji kuin esimerkiksi autoilu ja opetushenkilöstön ammattitaidon on oltava asiallista ja kohdallaan moottoripyöraopetuksessa.

Opetusluvalla annettavaan moottoripyöraopetukseen esitetään lisättäväksi turvallisuusaiheinen ja opetuslupaopetusta tukeva koulutus. Perusteena on yhdenmukaisuus B-luokan ja mopo-opetuksen kanssa. Tätä koulutusta ei tarvittaisi, jos opettajalla olisi autokoulussa moottoripyöräkoulutusta antavan opettajan kelpoisuus. Yhdenmukaisuuden kannalta esitys on perusteltu. Koulutuksesta ei tule kuitenkaan tehdä laajempaa kuin kaavailtu kaksi tuntia, sillä jo sinällään koulutusvaatimus lisää ajokortin hankkimisen kustannuksia, jotka on pyrittävä pitämään kohtuullisina ja järkevissä mitoissa.

Jatkossa moottoripyörän ajokortin luokkaa voidaan korottaa lähinnä ylempänä olevaan luokkaan opetuksella, jos asianomaisella on ollut moottoripyörän ajokortti alemmassa luokassa vähintään kahden vuoden ajan. Tähän opetukseen ei liity mitään tutkintoa. Esityksessä ehdotetaan, että tämä opetus olisi hankittava autokoulussa tai opetusluvalla sellaisen opettajan antamana, jolla on autokouluopettajalta vaadittava moottoripyöraopettajan kelpoisuus. Käytännössä tämä vaatimus tarkoittaa pääsääntöisesti ja ainoastaan autokouluopetusta. Yhdenmukaisuuden vuoksi esitämme, että tässäkin tulisi säilyttää B-luokan ajokortin opetuslupaperusteiden 39 § 1 momentin 3 kohdan opetusluvan myöntämisen peruste: joko opetuslupaopettajan kokeen suorittaminen tai liikenneopettajalupa ja moottoripyörällä kuljettajaopetusta antavan liikenneopettajan kelpoisuus. Ehdotamme siis vielä tarkennusta 40 §:n 1 momentin kohtaan 5.

Kuljettajakoulutusta ei tule monopolisoida täysin ja kokonaan autokouluille vaan opetuslupakoulutus on säilytettävä todellisena ja vartenotettavana vaihtoehtona ajokortin hankkimiselle sekä ajokortin luokan korotukselle jo pelkästään ajokorttikokelaalle aiheutuvien kustannusten vuoksi. Esityksessä perustellaan opettajalle asetettujen vaatimusten tiukentamista sillä, että luokan korotuksessa kokemusta hyväksi käyttäen ei vaadita kuljettajatutkintoa ja että opettajan vaatimuksia tiukentamalla opetuksen vaikuttavuus olisi parempi. Käytännössä moottoripyöraopetusta ei voi antaa eikä sitä lähde antamaan henkilö, jolla ei ole moottoripyöräilykokemusta pitkältä ajalta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että opetuslupaopettajat ovat kaikki erittäin kokeneita moottoripyöräilijöitä ja siten varmasti pätevämpiä toimeen kuin mahdollisesti satunnaisesti moottoripyörällä ajaneet liikenneopettajaluvalliset ja joskus mp-kuljettajaopetukseen kelpuutetut pääsääntöisesti kuitenkin auton rattissa opetustyötään tekevät henkilöt.

Muutosesitys ei ota kantaa ajokorttilain 65 §:ään. Julkisuudessa olleiden tietojen perusteella pisteytysjärjestelmän käyttöön ottoa harkitaan nykyisen rikemäärä laskennan sijaan. SMOTO ehdottaa huomioitavaksi Saksan mallin soveltamista Suomeen pisteytysjärjestelmää harkittaessa. Saksassa on käytössä rikkomusten pisteytysjärjestelmä, ja kertynyttä pistemäärää on mahdollista

8.6.2012

vähentää osallistumalla koulutukseen. Vähennysmahdollisuutta voi käyttää kerran viidessä vuodessa. Samantyyppinen vähennysmalli voisi olla sovellettavissa myös Suomen ajokorttiseuraamusjärjestelmään toistuvien rikkomusten ajokieltoharkinnassa.

Kuljettajalle tulisi luoda vapaaehtoinen mahdollisuus vähentää rikesaldoaan osallistumalla koulutukseen. Tähän sopiva koulutusjärjestelmä on jo olemassa: ennakoivan ajon kurseja järjestetään sekä auto- että moottoripyöräkuljettajille. Moottoripyörien ennakoivan ajon koulutuksia on järjestetty jo 30 vuoden ajan ja koulutuksen sisällöt ovat Liikenneturvan kehittämiä ja vakioituja ja kouluttajat Liikenneturvan kouluttamia. Mm. useat mp-kerhot järjestävät EA-koulutuksia vuosittain. Ennakoivan ajon koulutus on jo osana ammattikuljettajien ammattipätevyysvaatimuksia, joten myös koulutukseen osallistumisen seurannalle on järjestelmä ainakin siltä osin olemassa. Vähentämismahdollisuus ei välttämättä siis edellytä uuden koulutusjärjestelmän luomista, vaan on toteutettavissa olemassa olevia järjestelmiä hyödyntämällä. Pakollista koulutusta SMOTO ei kannata seuraamuksena rikkomuksista. Vapaaehtoisuus on koulutuksen onnistumiselle ja vaikuttavuudelle huomattavasti hedelmällisempi lähtökohta kuin pakollisuus.

Vapaaehtoisen mp-ajokoulutuksen edellytyksiä ylipäänsä on syytä kehittää. Ajoharjoitteluratoja on lisättävä ja niiden toimintaa samoin kuin vapaaehtoista ajoharjoittelua järjestävien kerhojen, yhdistysten ja järjestöjen toimintaa on tuettava liikenneturvallisuutta edistävinä toimina.

Kunnioitavasti

Sirpa Heiskanen
puheenjohtaja
Suomen Motoristit ry